

Saksutredning:

ENDRINGER I VANNRESSURSLOVEN OG JORDLOVEN - HØRINGSUTTALELSE

Behandlinger:

- Vedlegg:**
1. Oversendelsesbrev fra OED av 02.12.2016 (2s).
 2. Høringsnotat vedrørende Vannressursloven fra OED (38s).

Andre henvisninger:

1. Bakgrunn

Olje- og energidepartementet (OED) har i brev av 02.12.2016 sendt på høring forslag til endringer i Vannressursloven og Jordloven (vedlegg 1). Høringsfristen er 10.02.2017. Det er søkt OED om utsettelse av høringsfristen. Av hensyn til framdriften i saken har OED avslått dette. Det bes imidlertid om at administrasjonens innstilling oversendes innen fristen. OED opplyser at fylkesutvalgets vedtak 21.02.2017 vil vektlegges så langt det lar seg gjøre.

2. Problemstilling

Rogaland fylkeskommune må ta stilling til de foreslåtte endringene ut fra fylkeskommunens ansvarsområder og arbeidsoppgaver.

3. Saksopplysninger

Departementet foreslår følgende endringer i Vannressursloven:

1. *Lovfeste en tilsvarende bestemmelse som i Lakse- og innlandsfiskeoven om særlig beskyttelse av laksen ved tiltak i vassdrag.*
2. *Lovfeste konsesjonsplikt, aktsomhetsplikt og forvalteransvar for grunnvann.*
3. *Presisering av hva vassdragsmyndigheten kan pålegge konsesjonsinnehaver når det oppdages forhold som er i strid med loven eller vedtak i medhold av loven.*
4. *Endringer i Vannressursloven som gir kommunene myndighet til å fatte vedtak om konsesjon til små vannkraftverk med inntil 1 MW installert effekt.*

Departementet foreslår endringer i Jordloven på ett område.

5. *Kommunens behandling av energi- og vassdragsanlegg etter Jordloven. Det foreslås at Jordlovens forbud mot omdisponering og krav til samtykke for deling ikke skal gjelde for tiltak med konsesjon etter energi- og vassdragslovgivningen.*

Kort oppsummert skal endringene punktene 1 og 2 gi økt beskyttelse av laks og grunnvann. Punkt 3 er en tydeliggjøring av vassdragsmyndighetens myndighet. Punkt 4 er en overføring av myndighet fra fylkeskommunen til kommunen og punkt 5 er en effektivisering ved at jordvern hensyn som gjør seg gjeldende i energisaker skal vurderes i konsesjonsbehandlingen på lik linje med alle andre berørte hensyn, uten en etterfølgende behandling i kommunene. Endringsforslagene er presentert i vedlegg 2.

Fylkeskommunene fikk fra 01.01.2010 delegert myndighet etter § 8 i Vannressursloven fra OED. Delegeringen var en del av Forvaltningsreformen og innebærer at det er fylkeskommunen som er konsesjonsmyndighet for små vannkraftverk med installert effekt under 1 MW. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har ansvar for innledende saksbehandling med høring og sender deretter en faglig innstilling i saken til fylkeskommunen. NVE opplyser at det har vært behandlet 13 slike saker av fylkeskommunene i perioden 2010-2015. Rogaland fylkeskommune har behandlet to saker (Sandvik i Vindafjord og Gryte II i Suldal).

OED foreslår nå at denne konsesjonsmyndigheten for små vannkraftverk (installert effekt mindre enn 1 MW) skal overføres fra fylkeskommunene til kommunene. Det foreslås også at kommunene skal ha ansvaret for hele saksbehandlingsforløpet, ikke bare selve konsesjonsspørsmålet.

OED's forslag til lovendring er forankret i Kommunereformen. I St.meld. nr. 14 (2014-2015) *Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner* slås det fast at det er et mål å overføre mer makt og myndighet til kommunene som en del av arbeidet for å etablere større og mer robuste kommuner. I den forbindelse ba departementet NVE om å gi en oversikt over oppgaver og myndighet som kunne overføres til kommunene. NVE har så foreslått å overføre denne oppgaven fra fylkeskommunene til kommunene.

4. Fylkesrådmannens vurderinger

Rogaland fylkeskommune er vannregionmyndighet for vannregion Rogaland og har utarbeidet *Regionalplan for vannforvaltning 2016-2021* i henhold til bestemmelsene i Vannforskriften. Gjennom regionalplanen og føringene i Vannforskriften er det satt miljømål som skal sikre helhetlig og bærekraftig beskyttelse av kystvann, vassdrag og grunnvann. Det er den enkelte sektormyndighet som har ansvar for gjennomføring av tiltakene i regionalplanen.

For villaksen er det viktig at gyte- og oppvekstområdene til lakseyngel ikke forringes. Vannressursloven styrer hvilke større inngrep og tiltak som kan tillates i vassdrag. Det er både viktig og positivt at det tas inn bestemmelser i Vannressursloven som gir sektormyndighetene et tydelig ansvar som kan bidra til økt beskyttelse av villaks.

Det samme gjelder for bedre beskyttelse av grunnvann.

Det er få småkraftsaker som faller inn i den kategorien som nå foreslås delegert til kommunene. Med 13 saker i hele landet i perioden 2010-2015 betyr dette at de

fleste vannkraftkommuner i Norge ikke har hatt slike saker i det hele tatt. I tillegg forventer NVE at antall saker vil holde seg lavt og at majoriteten av de beste prosjektene, både når det gjelder økonomi og konfliktgrad, allerede er konsesjonsgitt og/eller utbygd (vedlegg 2). Ut fra et kommunereform-perspektiv kan fylkesrådmannen derfor vanskelig se at en endring av Vannressursloven på dette punktet vil gi noe vesentlig demokratistyrkende bidrag til kommunenes framtidige oppgaveportefølje.

Det kreves spesialkompetanse for å behandle slike saker, en kompetanse som mange kommuner nødvendigvis ikke har. NVE kommenterer dette på følgende måte i høringsnotatet: *«Med utgangspunkt i de høringsuttalelsene NVE mottar fra kommunene til mindre vannkraftsaker, både i konsesjonsprosessen og i forbindelse med miljøtilsynets godkjenning av detaljplaner, er det NVE`s generelle inntrykk at kommunenes kompetanse om vassdragstiltak og virkninger av slike er variabel, og i stor grad avhengig av enkeltpersoners kunnskap.»* For å få faglig forsvarlig saksbehandling, vil det derfor måtte bygges opp spesialkompetanse, særlig i mindre kommuner. Fylkesrådmannen kan ikke se at dette er fornuftig ressursbruk i et større perspektiv all den tid antall saker er svært lavt i nasjonal målestokk.

I forbindelse med Kommunereformen og Regionreformen diskuteres den interne oppgavefordelingen mellom staten, det regionale nivået og kommunene. Så langt er lite avklart, men foreliggende forslag i Vannressursloven er ett av flere i kategorien: *overføring av oppgaver fra regionalt til kommunalt nivå*. I en situasjon der deler av oppgaveporteføljen til det regionale nivået er i spill, vil fylkesrådmannen understreke viktigheten av å beholde eksisterende oppgaver med mindre det er tungtveiende grunner for å overføre dem til andre nivå. Fylkesrådmannen kan ikke se at det er slike tungtveiende grunner i denne saken knyttet til Vannressursloven. På denne bakgrunn vil fylkesrådmannen ikke kunne tilrå fylkesutvalget å slutte seg til foreslått lovendring.

5. Konklusjon

Fylkesrådmannen mener det er viktig og positivt at det tas inn bestemmelser i Vannressursloven som gir økt beskyttelse av grunnvann og av villaksen og dens leveområder i vassdrag.

Fylkesrådmannen vil frarå foreslått endring i Vannressursloven som innebærer at kommunene får ansvar for konsesjonsbehandling av små vannkraftanlegg med installert effekt mindre enn 1 MW.

Forslag til vedtak:

1. Rogaland fylkeskommune mener det er viktig og positivt at det tas inn bestemmelser i Vannressursloven som gir økt beskyttelse av villaks og grunnvann.
2. Rogaland fylkeskommune vil frarå foreslått lovendring av Vannressursloven som innebærer at kommunene får ansvar for konsesjonsbehandling av små vannkraftanlegg med installert effekt mindre enn 1 MW.

Trond Nerdal
fylkesrådmann

Christine Haver
regionalplansjef

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.